

Sygn. akt IV CSK 682/13

POSTANOWIENIE

Dnia 20 marca 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Irena Gromska-Szuster

w sprawie z powództwa K. F. i S. F.
przeciwko G. J., A. K. S. T. , P. B., "R." Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w
W., A. S.
i K. B.
o ochronę dóbr osobistych i zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 20 marca 2014 r.,
na skutek skargi kasacyjnej pozwanych
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 27 marca 2013 r., sygn. akt I ACa (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2) zasądza od pozwanych solidarnie na rzecz powódki S. F. kwotę 1980 zł (jeden tysiąc dziewięćset osiemdziesiąt złotych) i na rzecz powódki K. F. kwotę 1380 zł (jeden tysiąc trzysta osiemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 26 kwietnia 2012 r. Sąd Okręgowy w G. uwzględnił częściowo powództwo o ochronę naruszonych dóbr osobistych nakazując pozwanym indywidualne przeproszenie każdej z powódek przez opublikowanie odrębnych oświadczeń o określonej treści, w przepisanej formie we wskazanych dziennikach i na ich stronach internetowych oraz zasądził od pozwanych solidarnie na rzecz powódek połowę dochodzonych przez nie kwot tytułem zadośćuczynienia z ustawowymi odsetkami od dnia doręczenia przedsądowego wezwania do zapłaty, umarzył postępowanie w zakresie, w którym powódki cofnęły powództwo i oddalił je w pozostałej części oraz orzekł o kosztach procesu.

Wyrokiem z dnia 27 marca 2013 r. Sąd Apelacyjny w (...), po rozpoznaniu apelacji obu stron, uchylił zaskarżony wyrok i umorzył postępowanie w części, w której powódki cofnęły powództwo i zrzekły się roszczenia co do użycia w tekście przeprosin określonych zwrotów, dokonał częściowej zmiany wyroku w zakresie treści, formy i sposobu zamieszczenia przeprosin oraz przez uchylenie orzeczenia o zasądzeniu zadośćuczynienia od części pozwanych, oddalił obie apelacje w pozostałym zakresie i orzekł o kosztach postępowania.

Sądy obu instancji ustaliły, że pozwani jako wydawca, redaktorzy naczelni i autorzy, dopuścili się naruszenia dóbr osobistych powódek (czci, dobrego imienia, prawa do prywatności i intymności oraz wizerunku) przez publikacje prasowe dokonane w formie papierowej i elektronicznej i uznały za uzasadnione we wskazanym zakresie powództwo o nakazanie każdemu z pozwanych opublikowania w określonej formie i miejscu indywidualnych oświadczeń o wskazanej treści zawierających przeproszenie każdej z powódek.

W skardze kasacyjnej opartej na obu podstawach, pozwani jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania wskazali na przesłanki przedsądu przewidziane w art. 398⁹ § 1, 2 i 4 k.p.c.

Stwierdzili, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne „Czy w sprawach o ochronę dóbr osobistych w sytuacji wielu podmiotów zarówno po stronie powodowej jak i pozwanej, sąd orzekający jest bezwzględnie związany żądaniami niemajątkowymi powodów kierujących osobno w stosunku do każdego

z pozwanych odrębne żądania publikacji oświadczenia zawierającego przeprosiny (zgodnie z art. 38 ust. 1 Pr. pras.) gdy żądania są związane z publikacją tożsamyh materiałów prasowych, a obowiązki pozwanych nie są obowiązkiem wspólnym w rozumieniu art. 378 § 2 k.p.c. w ten sposób, że w przypadku uznania co do zasady zasadności powództwa oraz zasadności nakazania publikacji oświadczeń nie może nakazać publikacji jednego oświadczenia o określonej (odpowiednio zmodyfikowanej) treści, w szczególności w sytuacji, gdy żądanie publikacji wielu „osobnych” oświadczeń nie spełnia przesłanki adekwatności i nie zmierza do usunięcia skutków naruszenia dóbr osobistych a do swoistego ukarania pozwanych (art. 24 § 1 w zw. z art. 5 k.c.)?”.

Wskazali, że istnieje też potrzeba wykładni art. 455 w zw. z art. 481 § 1 k.c. wywołującego rozbieżności w orzecznictwie sądów w kwestii terminu, od którego powinny być zasądzane odsetki w sprawach o zadośćuczynienie, w sytuacji, gdy dłużnik na etapie przedsądowym został wezwany do zapłaty.

Oczywistą zasadność skargi kasacyjnej pozwani wywiedli z naruszenia przez Sąd Apelacyjny powołanych w skardze przepisów postępowania i prawa materialnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Analiza uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania prowadzi do oceny, że skarżący nie wykazali istnienia w sprawie przesłanek przedsądu, na które się powołali.

Przedstawione przez nich zagadnienie nie stanowi zagadnienia prawnego, w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. - a więc poważnego i istotnego problemu prawnego na tle wykładni lub stosowania określonych przepisów prawa, mającego uniwersalny charakter, wywołującego poważne kontrowersje i rozbieżne oceny prawne wymagające zajęcia stanowiska przez Sąd Najwyższy nie tylko w celu prawidłowego rozstrzygnięcia rozpoznawanej sprawy, lecz także rozwoju judykatury (porównaj między innymi postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r. II CZ 35/01, OSNC 2002/1/11, z dnia 7 czerwca 2005 r. V CSK 3/05 i z dnia 13 lipca 2007 r. III CSK 180/07, niepubl.). Skarżący nie przytoczyli żadnych poważnych i istotnych kontrowersji ani rozbieżnych ocen prawnych co do

wskazanej problematyki, przedstawiając jedynie przegląd orzecznictwa w sprawach o naruszenie dóbr osobistych, z którego - wbrew ich ocenie - nie można wywieść, iż przedstawione pytanie stanowi istotne zagadnienia prawne. Wprost przeciwnie, z orzecznictwa tego wynika, że Sąd Najwyższy jednoznacznie przesądził, iż obowiązek złożenia przez wydawcę, redaktora naczelnego i autora materiału prasowego oświadczenia o przeproszeniu za naruszenie dóbr osobistych spowodowane opublikowaniem tego materiału nie jest obowiązkiem wspólnym w rozumieniu art. 378 § 2 k.p.c., gdyż każda z tych osób odpowiada za swoje własne odrębne, bezprawne zachowanie a zatem w sytuacji, gdy ich działania wyrządziły szkodę, jej naprawienie wymaga złożenia stosownych oświadczeń osobno przez każdą z nich (porównaj między innymi uchwałę z dnia 28 kwietnia 2005 r. III CZP 13/05, OSNC 2006/3/46). Jest też oczywiste, że każda taka sytuacja wymaga indywidualnej oceny sądu ze względu na treść roszczenia i określone okoliczności faktyczne sprawy. W rozpoznawanej sprawie Sąd Apelacyjny wyjaśnił, dlaczego w okolicznościach sprawy uznał za uzasadnione żądanie powódek złożenia przez każdego z pozwanych odrębnego i indywidualnego oświadczenia o przeproszeniu każdej z nich. Przedstawione zagadnienie sprowadza się w istocie do pytania, czy Sąd był związany tak sformułowanym żądaniem, czy też mógł nakazać pozwany złożenie jednego wspólnego oświadczenia, co jednak niewątpliwie nie stanowi istotnego zagadnienia prawnego w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Nie występuje też wskazana przez pozwanych, jako uzasadnienie drugiej przesłanki przedsądu, potrzeba wykładni art. 455 w zw. z art. 481 § 1 k.c. w przedstawionym zakresie, gdyż w orzecznictwie Sądu Najwyższego w ostatnim okresie nie występuje rozbieżność w tym przedmiocie, przeważa bowiem stanowisko, że wymagalność roszczenia o zadośćuczynienie powstaje niezwłocznie po wezwaniu wierzyciela do zapłaty (porównaj m.in. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 8 sierpnia 2012 r., I CSK 2/12, LEX nr 1228578; z dnia 16 grudnia 2011 r., V CSK 38/11, LEX nr 1129170; z dnia 14 stycznia 2011 r., I PK 145/10, OSNP 2012/5-6/66; z dnia 18 lutego 2010 r., II CSK 434/09, LEX nr 602683). Nie jest przy tym wykluczone odstępstwo od tej zasady w szczególnych okolicznościach konkretnej sprawy.

Niewątpliwie również nie zostało wykazane, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Uzasadnienie tej przesłanki przedsądu nie zawiera argumentów pozwalających na stwierdzenie, że Sąd Apelacyjny w sposób oczywisty, a więc kwalifikowany i widoczny od razu, naruszył przepisy prawa i w wyniku tego wydał oczywiście wadliwy wyrok. Sam zarzut naruszenia, nawet oczywistego, określonych przepisów, nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., gdyż mimo oczywistego nawet naruszenia przepisów, wyrok może być prawidłowy (porównaj między innymi postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2002 r. I PKN 34/01, OSNP 2004/6/100, z dnia 10 stycznia 2003 r. V CZ 187/02, OSNC 2004/3/49 i z dnia 11 stycznia 2008 r. I UK 285/07, niepubl.).

Biorąc wszystko to pod uwagę Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu obowiązany jest brać pod uwagę z urzędu.

Na wniosek powódek zawarty w odpowiedzi na skargę kasacyjną Sąd Najwyższy zasądził na ich rzecz od pozwanych solidarnie zwrot kosztów postępowania kasacyjnego na podstawie art. 98 w zw. z art. 108 § 1, art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.